

מסורת הש"ס

(א) צ"ל: ל. (ב) [למקן מ: א.]. (ג) ממתן מב: (ד) [למקן מ: א.]. (ה) י"ב: עטמה, (ו) [ג"ל ומקן, א] [ג"ל ומקן, ב] [ג"ל ולב],

תורה אור השלם

- דבר אל בני ישראל לאמר בהמשה עשרו חג לחדש השביעי הזה חג הקטורת שבועת ימים ליה' ויקרא כג לך
- חג השבת תעשה לך שבועת ימים באספך מנורת ומקדוקי: דברים טו יג
- גדלים תעשה לך על ארבע כנפות בסותך אשר תבסס קה: דברים כב יב
- דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם וישעו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזרחהם ונתנו על ציצת הכהן פתיל הקבלת: במדבר טו לה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם עשאה וכו' ובפרק ארבעה אחין ובפ"ק ל"ל ומיתת קשה ממק: (ב) ד"ה מין וכו' דמילא קדושה עליהו איתקנא: (ג) ד"ה הוא וכו' שלא נדעה לביים מכפרת כו' דלמר עולא:

גליון הש"ס

גמ' מנין לעצי סוכה: ע"י למקן דף ק"ו ע"ב רש"י ד"ה אסור להיטות:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עני סוכה לאלפי הכהנים כל שבעה אהלו והוקף למנוח [למקן מ: א.]. שבעת ימים לה'. משמע כל שבעה לה' הוא הקדש [ב"ב: ד.]. אין עושין סוכה בחול של מועד. מי שלא יבדל בסוכה י"ט הר"ש [למקן מ: א.]. עשאה. ללויים מן הקוצין. היינו חותין ומתליין בסוף הימים שקורין פרוקי"ש וקוליים אותם מן הבגד ל"א להי קרי להו קולין. שיאלץ מן הבגד קולין [מנחות מ: ב.]. ומן הנימוין. הינו חותין שיאלץ מן הבגד בפניה [שם]. מן הגדרין. פריי"ש [שם]. פסולה. כל זמן שמחזיקין נבגד דבעין שמיים לשמה. והאי תלי וטומא בה [שם].

סוכה פרק ראשון סוכה

מ.

עין משפט
נר מצוה

גו א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טו"ע פ"ח ס' מלנו סעיף א: גו ב מ"י פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סג עשין מג טו"ע פ"ח ס' מלנו סעיף א: גו ג מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה יא סג עשין טו טו"ע פ"ח ס' יא סעיף ה:

לעני רש"י

פריי"ש. ציצית [חומים היוצאים מן האריגה בסוף הגדר]. לומי"ש [לומי"ש]. פקעות [של חוט].

רבינו חננאל

פ"סקא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מושירין. מהני בשלא עשאה לשם סוכה של בירושלמי מני צריך לחדש בה דבר, תבאי"א אמרי טתפי ר"י אומר כל שחו. מא עטמיהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים, סוכה עשויה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחולו של מועד. ואסיקא [לכ"ה] [ג"ד"ה] עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן ובית הלל לית להו הא רבי יהודה, דאמר עשאה לעצית חג הצמר שסבך בקוצים ונמרט, או מן החומים של גרדי, או מן הנימוין פסולה. מן הסיסין. פ"ר הן פקעיות כשרה. כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעיות בני פסולה, דבעינן טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנין שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, גדילים. למעוטי מילתא דממעט גזולה, אבל בגי סוכה דליבא קרא עשויה לשמה לא בעינן להי"ו בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.

סוכה ישנה בית הלל מבשירין. בירושלמי מני צריך לחדש זה דבר כשריה אמרין טתפי רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא ובלבד שתהא על פני כולה ובתרי הכי אימיה הסם מנה ישנה פלוגתא דבית שמאי וכו"ה ח"ר דברי הכל הוא מכיין שלא עשאה לשם פסח דבר כרי הוא שלא

מתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: ביום שמאי פוסלין. דבעו סוכה לשמה וכו' סתם עשית. ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשאלין בהלכות מהו קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין וכו' ובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: גמ' מ"ט דבית שמאי אמר קרא י' חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע (ב) מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי טעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא (ב) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושים סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר (ג) אין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב עשאה מן (ד) הקוצין ומן הנימוין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (א) (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא ג' גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה ג' למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרינא (ד) ועשו להם משולחם: מתני'

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין וכו' ובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: גמ' מ"ט דבית שמאי אמר קרא י' חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע (ב) מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי טעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא (ב) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושים סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר (ג) אין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב עשאה מן (ד) הקוצין ומן הנימוין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (א) (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא ג' גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה ג' למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרינא (ד) ועשו להם משולחם: מתני'

דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צוארמ אריי צודל מהס כל צין השמשות דלא הוקף למנוחו ולא דמו לעצים שהס יקרב המנוח ועל כרחק צודל מהס ויש צהס ספירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דכריו דרך קשיא ומירון וכו' מפרש דעלמא של כדי הכשר סוכה חילל קדושה עליהו ומהני תנאה צמאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין צריך לסוכה צין לא צריך וזההיא דבינה קשיא מפרק צמה מדליקין (שם דף ק"ב. וס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מנוח ולא משום מוקפה ובמקומה פירשנו: מה חגיגה לה' אף סוכה לה'. קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמין לה לסוכה לשם חג: ההוא מיבעי ליה צמעותי גזולה. תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה דמהאי טעמא פסלין (ה) אתרוג הגזול ציוס טוב שני לקמן צריס לולב הגזול (ד' עט): ובההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא ציי"ט ראשון צעין לכס משלכס אלף ציי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה והשתא אס' מן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאיתרין למעוטי שאלו אלף גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דלמרי לקמן פרק הישן (ט: ע) דלדס יואל ידי חוצמו צבוסה של צתרו ונפקא להו מדכתיב להו האורח צמיראל ישצו צבוסות מלמד שכל ישראל ראויין לישצו צבוסה אחת וי"ל דטעמא דמנוח הבאה בעצירה לאו דאורייתא אלף מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניצוקין (גיטין ד' נה. וס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דלמר עולא צגמרא צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעין ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הבית וגזולין (צ"ק ד' קד). ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מנוח הבאה בעצירה דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צבדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (ס' ד' עט: ע) דריש צבא צבדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם צמרוצה (ס' עט: ע) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרוח ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף ע"א:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מממת שינוי השם דלמי השתא לא חוי להקרינה דבעינן קרבנו צענה שוקדיש:

דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צוארמ אריי צודל מהס כל צין השמשות דלא הוקף למנוחו ולא דמו לעצים שהס יקרב המנוח ועל כרחק צודל מהס ויש צהס ספירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דכריו דרך קשיא ומירון וכו' מפרש דעלמא של כדי הכשר סוכה חילל קדושה עליהו ומהני תנאה צמאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין צריך לסוכה צין לא צריך וזההיא דבינה קשיא מפרק צמה מדליקין (שם דף ק"ב. וס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מנוח ולא משום מוקפה ובמקומה פירשנו: מה חגיגה לה' אף סוכה לה'. קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמין לה לסוכה לשם חג: ההוא מיבעי ליה צמעותי גזולה. תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה דמהאי טעמא פסלין (ה) אתרוג הגזול ציוס טוב שני לקמן צריס לולב הגזול (ד' עט): ובההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא ציי"ט ראשון צעין לכס משלכס אלף ציי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מנוח הבאה בעצירה והשתא אס' מן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאיתרין למעוטי שאלו אלף גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דלמרי לקמן פרק הישן (ט: ע) דלדס יואל ידי חוצמו צבוסה של צתרו ונפקא להו מדכתיב להו האורח צמיראל ישצו צבוסות מלמד שכל ישראל ראויין לישצו צבוסה אחת וי"ל דטעמא דמנוח הבאה בעצירה לאו דאורייתא אלף מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניצוקין (גיטין ד' נה. וס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דלמר עולא צגמרא צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעין ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הבית וגזולין (צ"ק ד' קד). ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מנוח הבאה בעצירה דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צבדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (ס' ד' עט: ע) דריש צבא צבדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם צמרוצה (ס' עט: ע) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרוח ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף ע"א:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מממת שינוי השם דלמי השתא לא חוי להקרינה דבעינן קרבנו צענה שוקדיש: